

URED PREDsjedNIKA VLADE
HERCEGBOSANSKE ŹUPANIJE

Smjernice za planiranje rada tijela uprave Hercegbosanske Źupanije
s Akcijskim planom za provedbu Strategije razvoja Hercegbosanske Źupanije 2025.- 2027.godine

Veljača 2024. godine

Sadržaj

1. UVOD	3
2. RAZVOJNI KONTEKST	5
PROVEDBA STRATEGIJE ZA RAZDOBLJE DO 2025. GODINE	8
3.1. Strateški ciljevi i prioritete.....	8
3.1.1. Strateški cilj 1: Ubrzan ekonomski razvoj	9
3.1.2. Strateški cilj 2: Unapređenje društvene infrastrukture.....	10
3.1.3. Strateški cilj 3: Moderna infrastruktura i očuvan okoliš	11
3.1.4. Strateški cilj 4: Integralni održivi razvoj.....	12
4. INDIKATIVNI FINACIJSKI OKVIR ZA RAZDOBLJE 2025-2027.....	14
Aneks I. Akcijski plan 2023-2025 s mjerama iz Strategije razvoja sa koordinatorima za provedbu .	24

1. UVOD

Budući da je u veljači 2024. godine imenovana nova Vlada Hercegbosanske županije te je posebno istaknuta važnost stvaranja zakonskih okvira za rad, na dobrobit svih žitelja Hercegbosanske županije, u predstavljanju budućeg djelovanja i rada, Vlada će usmjeravati svoje djelovanje na:

1. Gospodarsku održivost, rast i razvoj gospodarstva
2. Reformu i razvoj poljoprivrede i turizma uz pomoć viših razina vlasti i EU fondova
3. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva uz pomoć viših razina vlasti i EU fondova
4. Prostorno uređenje, skrb o okolišu i zaštitu životne sredine
5. Poboljšanje životnog standarda, javnog zdravstva i preventivne zaštite
6. Pokretanje stručne reforme obrazovanja i racionalizacije školske mreže
7. Stvaranje uvjeta za slobodan i kvalitetan život za sve narode i građane Hercegbosanske županije
8. Pravičan i ravnopravan razvoj svih općina i gradova
9. Stvaranje okruženja za bolje poštivanje vjerskih i nacionalnih skupina i kvalitetniji suživot.

U pogledu i kontekstu pristupnih pregovora sa EU i Hercegbosanska županija će imati svoju ulogu i zadatak. Prvenstveno, razvoj i procesi EU integracija kroz koje se nude i otvaraju razni programi i projekti prekogranične i međunarodne suradnje za koje je Europska unija predvidjela velika novčana sredstva koja se kroz Službu za integriranje te ostala resorna ministarstva trebaju maksimalno iskoristiti. Jedno od prioriternih poglavlja u ovom području je i kontinuirano osposobljavanje ljudi koji će se baviti spomenutom tematikom te treba uložiti dodatne napore u donošenju zakonskih propisa koji će se od nas zahtijevati na integracijskom putu BiH prema Europskoj uniji.

Kada govorimo o sustavu strateškog planiranja, jednom od mnogih sustava u upravljanju Županijom, zakonski i pod zakonski akti su prilično jasni, institucionalni okvir za tehničku i stručnu podršku u procesu planiranja, monitoringa i izvještavanja u Hercegbosanskoj županiji čini Ured predsjednika Vlade koji predstavlja tijelo za poslove razvojnog planiranja i upravljanja razvojem sukladno članku 5. stavku (1) Zakona o razvojnog planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 32/17). Budući da Ured obavlja savjetodavne, stručne, protokolarne i poslove informiranja, te druge poslove koje odredi predsjednik Vlade Hercegbosanske županije, Predsjednik Vlade predlaže Vladi Hercegbosanske županije usvajanje Smjernica za trogodišnje planiranje.

Izradom smjenica za trogodišnje planiranje počinje proces trogodišnjeg planiranja rada koje priprema Predsjednik Vlade u suradnji sa tijelom za poslove razvojnog planiranja i upravljanja razvojem, a izrađuju se svake godine za razdoblje od tri godine.

Zapravo sam proces planiranja, monitoringa i izvještavanja započinje izradom Akcijskog plana za provedbu Strategije razvoja Hercegbosanske županije za sljedeće trogodišnje razdoblje i Smjernica koji se usvajaju svake godine najkasnije do kraja veljače, a koje slijedi i usvajanje godišnjeg Izvješća o radu za prošlu godinu. Proces planiranja rada tijela uprave u Hercegbosanskoj županiji dalje se nastavlja izradom i objavom radne verzije trogodišnjeg programa rada do kraja ožujka. Trogodišnji program rada tijela uprave nakon konzultacija na mrežnoj stranici predstavlja podlogu

proračunskim korisnicima za izradu Programa javnih investicija i Dokumenta okvirnog proračuna, koji se usvajaju do kraja lipnja.

Rok za izradu radne verzije godišnjeg plana rada je kraj srpnja a Izvještaja o razvoju usvaja se do kraja rujna. Nakon toga slijedi nacrt i prijedlog godišnjeg proračuna svih proračunskih korisnika. Nakon usvajanja proračuna i programa javnih investicija, trogodišnji plan rada postaje operativan te se do kraja siječnja iduće godine usvaja zajednički godišnji program rada Vlade Hercegbosanske županije.

Strategija razvoja Hercegbosanske županije za razdoblje 2021. -2027. godina definirala je provedbu kroz donošenje trogodišnjih Akcijskih planova nakon kojih slijede i planovi rada tijela uprave kao i provedba planiranih projekata koji su financirani iz vlastitih i vanjskih izvora financiranja. Projekte kandidirane u Akcijski plan, uz tijela uprave Hercegbosanske županije kandidiraju i provode i općine, grad i druge organizacije iz HBŽ ili izvan HBŽ, a koje su vezane ili se mogu vezati uz ispunjavanje mjera iz Strategije i za prostor Hercegbosanske županije.

Svrha dokumenta Smjernica je planska i usmjerena provedba Strategije razvoja kroz planiranje rada institucija odnosno izradu programa rada Vlade Županije, te učinkovito praćenje provedbe Strategije. Izradom Smjernica usklađuju se strateško i financijsko planiranje i programiranje rada u Županiji koje je regulirano Zakonom o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem, kao i provedba županijske Uredbe o metodologiji izrade i donošenja plana i programa rada i izvješća o radu Vlade Hercegbosanske županije i županijskih tijela (u daljem tekstu Uredba) te Zakonom o proračunima u FBiH.

Osim osnovne svrhe Smjernica da posluže kao poveznica strateškog planiranja i planiranje rada tijela uprave u Hercegbosanskoj županiji, njima se definiraju i razvojni prioriteti za sljedeće trogodišnje razdoblje, prethodno definirani Strategijom razvoja Hercegbosanske županije 2021-2027, te da se kroz akcijske planove i Smjernice operativno uključuju u Planove rada ministarstava i ostalih tijela uprave te se za njih planiraju financijska sredstva.

Cilj Smjernica je donošenje prvenstveno političke pa i operativne odluke o ključnim aktivnostima koje se trebaju realizirati kako bi se Županija ekonomski, društveno, infrastrukturno i institucionalno razvijala u željenim smjerovima. Osim što služe tijelima uprave kao usmjerenje, Smjernice trebaju i informirati javnost, poduzeća, nevladin sektor i sve ostale zainteresirane o ključnim aktivnostima na području Županije, u svrhu stvaranja sinergijskog učinka provedbom zajedničkih aktivnosti vladinog, privatnog i nevladinog sektora.

U procesu monitoringa i izvještavanja, institucije prate i izvještavaju o postignutim efektima i rezultatima iz perspektive ravnopravnosti spolova i jednakih mogućnosti za sve građane. Princip jednakih mogućnosti za sve građane posebno se ostvaruje putem ne/posrednog uključivanja socijalno ugroženih grupa građana u izradu implementacijskih dokumenata, u ovom slučaju kroz rad predstavnika nevladinog sektora u Županijskom Odboru za razvoj (ŽOR-u). Ravnopravnost spolova i jednake mogućnosti za sve građane podrazumijeva uvažavanje različitosti i odsustvo diskriminacije uključivanjem specifičnih potreba i interesa žena i muškaraca, kao i višestruko ugroženih grupa građana, kroz adekvatne projekte, aktivnosti i odgovarajuće indikatore u smjernicama, trogodišnjem planu rada i godišnjem planu rada.

2. RAZVOJNI KONTEKST

Kako je od početka 2023. godine nadležnost za planiranje i provedbu razvojne politike prvenstveno kroz planiranje, praćenje i provedbu Strategije razvoja Hercegbosanske županije Rješenjem Vlade Hercegbosanske županije u nadležnosti Ureda predsjednika Vlade, još uvijek je jedan od najvećih izazova uspostava učinkovite koordinacije, u segmentima operativnog planiranja, odnosno ugrađivanja usuglašenih razvojnih aktivnosti i projekata u proračune županijskih ministarstava, institucija i općina te prikupljanja, obrade podataka i izvještavanja, kako je planirano usuglašavanjem i donošenjem Uredbe o metodologiji planiranja. I dalje je u fokusu utvrđena potreba za jačanjem kapaciteta jedinice za upravljanje razvojem, ministarstva financija i Jedinice za upravljanje projektom Javnih investicija, kao i potreba za sustavnom motivacijom ključnih pojedinaca u upravljanju razvojem koje Uredba o planiranju prepoznaje u ulozi rukovodećih državnih službenika; tajnika i pomoćnika.

Hercegbosanska županija se kroz viziju razvoja, kao izbor da postane moderna zajednica temeljena na načelima održivog gospodarstva u kojoj *žive poduzetni i zadovoljni ljudi, te optimalno iskorištava svoje potencijale i pozitivno utječe na poslovno okruženje sa očuvanim okolišem i kulturnim naslijeđem koji ju čine privlačnom za investicije, život i turističku posjetu* odlučila još 2016.godine a tako će ostati i do kraja planskog razdoblja. Ostvarenje razvojne vizije realizirat će se kroz odabrana 4 strateška cilja, 10 prioriteta, 33 mjere i 8 ključnih projekata.

Strateškim ciljem unapređenja ekonomskog razvoja, kroz podršku razvoju poduzetničke infrastrukture, MSP i obrtništva, unapređenje konkurentnosti poljoprivrede i poticanje održivog ruralnog turizma, fokus je na podršci izvozu, transferu i razvoju tehnologija. Strateškim ciljem društvenog razvoja, naglasak je na unapređenju odgojno-obrazovnog sustava i sustava zdravstvene i socijalne zaštite dok u strateškom cilju održivog upravljanja okolišem na prirodnim i infrastrukturnim resursima, razvoju suvremene infrastrukture te očuvanju i održivom korištenju prirodnih resursa. Strategija po prvi put utvrđuje i važnost primjene integralnog pristupa razvoju te upravljanju rizicima određene dodatnim strateškim ciljem.

Vlastitim sredstvima županijskog proračuna financirati sve planirane projekte je gotovo nemoguće, stoga aktivna uloga i rad predstavnika Hercegbosanske županije u radnim tijelima u procesu programiranja Instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA) EU 2021-2027 i identifikaciji sektora podrške koje će biti moguće sufinancirati IPA sredstvima je od iznimne važnosti. Provedba nekih od već programiranih Akcijskih dokumenata IPA-e, očekuje se u sljedećim godinama odnosno u fazi provedbe ovih Smjernica i Akcijskog plana, te je stoga ključno koordinirati i planirati vlastite aktivnosti te aktivno sudjelovati u procesu pripreme i provedbe IPA III dokumenata. Pravilo kod programiranja EU pomoći da nakon potpisivanja *financijskog sporazuma*, koje se tretira kao početna godina planiranja, sljedeće tri godine traje proces ugovaranja i dodjele grantova te unutar šest godina se očekuje provedba, relevantni dokumenti za plansko razdoblje 2025-2027 su godišnji paketi IPA 2020(neugovoreni), 2021, 2022, 2023 i 2024, koji su već usvojeni Uredbama EK ili su kao u slučaju IPA programa za 2024 u trenutku pripreme ovih Smjernica u fazi usvajanja Uredbe.

Kako pripreme za planiranje i financiranje razvojnih politika treba unaprijed sagledati, tako i u ovom planskom razdoblju treba započeti sa pripremanjima dokumentacije za provedbu IPA 2024 i IPA 2025 čija implementacija će uslijediti 3 do 6 godina nakon potpisivanja Financijskog sporazuma.

Akcijski dokumenti za 2020 godinu	Akcijski dokumenti za 2021. godinu	Akcijski dokumenti za 2022. godinu	AD za 2023. godinu	AD za 2024 godinu
<ol style="list-style-type: none"> 1. EU za učinkovit sustav upravljanja javnim financijama 2. EU potpora parlamentima 3. EU podrška integracijama 4. EU podrška unutarnjim poslovima 5. EU podrška za okoliš 6. EU podrška trgovini 7. EU podrška za obrazovanje i zapošljavanje 	<ol style="list-style-type: none"> 1. EU potpora za unutrašnje poslove, sigurnost i migracije 2. EU potpora za izborni proces 3. EU potpora za regionalni razvoj 4. EU potpora za transport 5. EU potpora za energiju 6. EU potpora poljoprivredi, ruralnom razvoju i ribarstvu 7. EU potpora razvoju privatnog sektora u BiH, nakon Covid-19 8. EU potpora ublažavanju socio-ekonomskih posljedica pandemije Covid-19 u Bosni i Hercegovini- 	<ol style="list-style-type: none"> 1. EU4Justice 2. EU podrška za unutrašnje poslove, sigurnost i migracije 3. EU potpora za reformu javne uprave i javnih financija 4. EU potpora za poboljšanje administrativnih kapaciteta 5. EU potpora za usuglašavanje standarda u hrani 6. EU potpora za obrazovanje, zapošljavanje i socijalni sektor 7. EU potpora za okoliš i klimatske promjene 	1. Energetski paket	<ol style="list-style-type: none"> 1. EU4 Vladavina prava (EU potpora za pravdu za sve EU4ROMA, Gender equality Facility i Child protection) 2. EU potpora integracijama (u koju je dodan samo dio iz Provedba strateškog okvira za reformu javne uprave) 3. EU za zelenu ekonomiju (u koji su spojeni Support to circular Economy & innovative start ups, EU potpora sektoru energije) 4. EU potpora zapošljavanju mladih (Eu Support for Youth Employment) 5. Sportom i kulturom do pomirenja (Harnessing culture and sports for reconciliation)

	obrazov anje, zapošlja vanje, politike socijalne zaštite i uključen osti			
--	--	--	--	--

Nakon što su institucije Bosne i Hercegovine Europskoj komisiji dostavile Akcijske dokumente, inicijalno planirane za 2023.godinu a Odlukom Komisije prenesene u 2024., od ukupno 13,

1. Podrška pravdi (Podrška Ustavnom sudu BiH i ICMP-u)
2. EU potpora za migracije
3. Podrška za ljudska prava
4. Reforma javne uprave
5. Reforma javnih financija
6. Podrška europskim integracijama
7. Podrška civilnoj zaštiti(šumski požari)
8. Podrška energiji(prijelaz s uglja)
9. Podrška prometu
10. Digitalna transformacija obrazovanja
11. Zapošljavanje
12. Kultura i sport za pomirenje
13. Podrška cirkularnoj ekonomiji i inovativnim start up-ovima

Odobreno je 5 Akcijskih dokumenata grupiranih po sljedećim sektorima podrške :

- 1) EU4 Rule of Law (Spojena EU potpora za pravdu za sve (EU4 Justice for all) sa ROMA , Gender equality Facility i Child protection)
- 2) EU potpora integracijama (EU Integration Facility (EUIF))u koju je dodan samo dio iz Provedba starteškog okvira za reformu javne uprave (PAR strategic framework implementation)
- 3) EU za zelenu ekonomiju (EU Green Economy) u koji su spojeni Support to circular Economy&innovative start ups, EU potpora sektoru energije (EU JUST Energy Transition)
- 4) EU potpora zapošljavanju mladih (Eu Support for Youth Employment)
- 5) Sportom i kulturom do pomirenja (Harnessing culture and sports for reconciliation). Iznos od 50,7 mlrd EUR-a odobren je za dalji razvoj Akcijskih dokumenata.

Također, neizostavni su i ostali procesi koji su trenutno u tijeku a tu prvenstveno mislimo na konačno usvajanje Programa integriranja BiH u EU kao i Program usklađivanja sa EU aquisem, izrada SSPP lista (Sector Strategic Project Pipelines) projekata u okolišu, transportu i društvenom sektoru, od kojih je SSPP okoliša u fazi revizije projekata, SSPP Energije pripremljena, SSPP transporta u fazi pripreme dok radna grupa za izradu SSPP-a za društveni sektor još nije započela s

izrdom liste. U planskim dokumentima posebno su važni i ostali paralelni procesi poput dodatnih napora Europske komisije da kroz Novi plan za rasta za Zapadni Balkan potakne reforme kroz osiguranih 6 mlrd EUR-a za zemlje zapadnog Balkana za razdoblje do kraja 2027.godine

Ove Smjernice trebaju poslužiti kao poluga da se aktivnosti u cijeloj Županiji usklade, postigne bolja sinergija te omogući i olakša provedba Strategije razvoja kao i stvore uvjeti za uvođenje prgramskog proračuna u nadolazećem razdoblju.

3. PROVEDBA STRATEGIJE 2025-2027. GODINE

Zadaća svih tijela uprave, upravnih organizacija i ostalih ureda, službi i zavoda u Hercegbosanskoj županiji je planiranje aktivnosti za provedbu razvojnih mjera u okviru prioriteta iz nadležnosti tijela uprave u strateškim mjerama u kojima su prepoznati bilo kao institucije odgovorne za koordinaciju provedbe mjere (samostalno) ili kao nositelji (u suradnji sa koordinatorima mjere) provedbe pojedinih aktivnosti i projekata iz razvojnih mjera.

U sljedećem razdoblju 2025-2027 planirane su aktivnosti i projekti u 29 od ukupno 33 razvojne mjere, a županijska tijela uprave, javne ustanove i zavodi kroz svoje planove i programe rada detaljnije razrađuju aktivnosti i projekte koje će provesti ili započeti u sljedećem trogodišnjem razdoblju, te će po tim aktivnostima vršiti izvještavanje u svojim godišnjim izvještajima o radu. Akcijski plan također uključuje i općinske i gradske projekte te uključuje nevladin sektor.

Prilikom izrade planova i programa rada županijskih tijela uprave, samostalnih županijskih uprava i upravnih organizacija, uključujući i urede, službe i agencije na koje se Uredba odnosi, za sljedeće godišnje i trogodišnje razdoblje, potrebno je :

- Da koordinatori osiguraju koordinaciju prilikom izrade svojih planova rada i planova rada ustanova i zavoda u okviru svojih resora kako bi se osigurala usklađenost planova rada između različitih institucija i kako bi se osigurala učinkovita provedba razvojnih mjera. Županijska tijela uprave, javne ustanove i zavodi su u obvezi da koordiniraju izradu svojih planova rada sa institucijama koje su u okviru istog resora ili sektora (npr. Ministarstvo poljoprivrede- Uprava za šumarstvo-Zavod za hranu i veterinu HBŽ) ali i Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva – ŠGD Hercegbosanske šume-Ministarstvo građenja, obnove, prostornog uređenja i zaštite okoliša);
- Da Koordinatori razvojnih mjera odnosno resorna ministarstva, prilikom koordinacije izrade planova rada, surađuju sa jedinicom za upravljanje zaduženo za praćenje provedbe strategije; kao i sa Jedinicom za upravljanje Programom Javnih investicija u Ministarstvu gospodarstva HBŽ i Sektorom za proračun Ministarstva financija;
- Da se u planove rada za sljedeće trogodišnje razdoblje uključi priprema projektne, građevinske i okolišne dokumentacije za projekte i aktivnosti koji to zahtijevaju a kako bi se pripremili za realizaciju i privlačenje sredstava za njihovu realizaciju iz vanjskih izvora financiranja, prvenstveno državne i višedržavne IPA-e;
- Da u planovima rada za sljedeće trogodišnje razdoblje sva tijela uprave, ustanove i zavodi uključe aktivnosti na jačanju ljudskih kapaciteta za planiranje i upravljanje razvojem odnosno provedbu projekata te organizacijskih kapaciteta.

3.1. Strateški ciljevi i prioriteti

U pripremi planova i programa rada za sljedeće trogodišnje i godišnje razdoblje, tijela uprave trebaju detaljnije razraditi aktivnosti iz razvojnih mjera koje su u okviru njihove nadležnosti, te se trebaju usmjeriti na postizanje pokazatelja po prioritetima kako je navedeno u Akcijskom planu 2025-2027, koji je prilog ovim Smjernicama.

3.1.1. Strateški cilj 1: Ubrzan ekonomski razvoj

Ubrzan ekonomski razvoj stvorit će ozračje za razvoj poduzetništva, infrastrukture, obrtništva i uvjete za provedbu aktivne politike zapošljavanja za gospodarski razvoj županije. U tom kontekstu, ključni pokazatelji kroz koje će se pratiti ostvarenje ovog strateškog cilja, odnosno koji reflektiraju održiv i stabilan ekonomski rast u sljedećih sedam godina su:

Strateški cilj 1	Pokazatelj utjecaja	Polazna vrijednost (2019.)	Ciljna vrijednost (2027.)
Strateški cilj 1 UBRZANI EKONOMSKI RAZVOJ	Nivo razvijenosti – indeks	0,27	0,5
	Prosječan broj zaposlenih	10.906	13.000
	Broj poslovnih subjekata – broj sa stanjem 31.12.	3.574	3.700
	Poreski prihodi u KM	7.592.527	8.500.000 KM

Za postizanje pokazatelja u okviru ovog strateškog cilja u sljedećem trogodišnjem razdoblju potrebno je u planovima i programima rada planirati aktivnosti i projekte iz razvojnih mjera kako bi se postigli planirani pokazatelji po sljedećim prioritetima:

Prioriteti	Indikatori (razina krajnjeg rezultata)	Polazna vrijednost (2019.)	Ciljna vrijednost (2027.)
1.1. Podržati razvoj poduzetničke infrastrukture, MSP i obrtništva	Broj MSP-a	649	700
	Broj obrta	1.374	1,450
	Broj korisnika poduzetničke infrastrukture	65	100
1.2. Unapređivati konkurentnost poljoprivrede	% iskorištenosti obradivih površina	45,7%	55,00%
	Ukupan prihod od prodaje	72.500.000	80.000.000
	Proizvodnja krumpira u tonama	14.000	18.200
1.3. Poticati razvoj održivog ruralnog turizma	Broj ležajeva	1,153	1,300
	Broj noćenja	19,693	25,000
	Prihod od turizma	12,320,000	13,550,000
1.4. Podržavati izvoz, transfer i razvoj tehnologija	Pokrivenost uvoza izvozom	109,5%	120%
	Broj poduzeća izvoznika	134	140
	Broj kapaciteta za istraživanje i	0	2

	razvoj		
--	--------	--	--

Županijska tijela uprave, javne ustanove i zavodi koji su definirani kao koordinatori odnosno nositelji određenih razvojnih mjera u planove rada za sljedeće trogodišnje razdoblje trebaju planirati aktivnosti za provedbu **strateških projekata** identificiranih u okviru ovog strateškog cilja.

1. Osnivanje i razvoj subjekata poduzetničke infrastrukture
2. Inovativni i tradicionalni oblici nefinancijske ili financijske podrške poslovnim subjektima

3.1.2. Strateški cilj 2: Unapređenje društvene infrastrukture

Razviti usluge, stvoriti ozračje za povećanje kvalitete života koje će, osim gospodarskog razvoja, omogućiti kvalitetniji i lakši život stanovništva svrha je drugog strateškog cilja. Ključni pokazatelji kroz koje će se pratiti ostvarenje ovog strateškog cilja, odnosno koji prikazuju kako će se mjeriti unapređenje društvene infrastrukture kroz sljedeće tri godine:

Strateški cilj 2	Pokazatelj utjecaja	Polazna vrijednost (2019.)	Ciljna vrijednost (2027.)
STRATEŠKI CILJ 2 UNAPREĐENJE DRUŠTVENE INFRASTRUKTURE	Povećan kapacitet predškolskih ustanova	450	500
	Uspostavljen funkcionalan sustav učenja na daljinu u HBŽ	1	1
	Obuhvat zdravstvenom zaštitom	56,82%	70%

Za postizanje pokazatelja u okviru ovog strateškog cilja u sljedećem trogodišnjem razdoblju je potrebno u planovima i programima rada planirati aktivnosti i projekte iz razvojnih mjera kako bi se postigli planirani pokazatelji po sljedećim prioritetima:

Prioriteti	Indikatori (razina krajnjeg rezultata)	Polazna vrijednost (2019.)	Ciljna vrijednost (2027.)
2.1. Unapređenje obrazovanja, kulture i sporta	Izrađena i usvojena Metodologija izrade i provedbe strukovnih i programa obrazovanja odraslih usklađenih sa tržištem rada	0	1
	Broj učenika OŠ na 1 računalo	10,71	3
	Broj učenika SŠ na 1 računalo	9,44	1
2.2. Unapređenje sustava zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	Broj stanovnika na doktora medicine u primarnoj zdravstvenoj zaštiti	2.018 (2018)	1076
	Broj stanovnika na jednog doktora stomatologije	4.067 (2018)	3094
	Izrađen Master plan optimizacije i koordinacije zdravstvenoga sektora, uključivo s IKT strategijom	0	1

	Izrađena socijalna karta HBŽ	0	1
--	------------------------------	---	---

Županijska tijela uprave, javne ustanove i zavodi koji su definirani kao koordinatori odnosno nositelji određenih razvojnih mjera u planove rada za sljedeće trogodišnje razdoblje trebaju planirati aktivnosti za provedbu **strateških projekata** identificiranih u okviru ovog strateškog cilja.

1. Digitalizacija odgojno-obrazovnog sustava
2. Informatizacija i unapređenje zdravstvenog sustava
3. Stvaranje ključnih baza podataka u svrhu donošenja relevantnih strateških odluka, posebno za marginalizirane skupine društva

3.1.3. Strateški cilj 3: Moderna infrastruktura i očuvan okoliš

Budući da je posebno potrebno posvetiti pažnju razvoju suvremene infrastrukture kao i održivom korištenju prirodnih resursa, a koje bi trebalo rezultirati boljom kvalitetom života i doprinijeti razvoju. Ključni pokazatelji kroz koje će se pratiti ostvarenje ovog strateškog cilja, kroz sljedeće tri godine:

Strateški cilj 3	Pokazatelj utjecaja	Polazna vrijednost (2019.)	Ciljna vrijednost (2027.)
STRATEŠKI CILJ 3 MODERNA INFRASTRUKTURA I OČUVAN OKOLIŠ	Uspostavljena regionalna sanitarna deponija	0	1
	Pokrivenost stanovništva prikupljanjem otpadom	40%	60%
	Energija proizvedena iz obnovljivih izvora energije (OIE): vjetar, sunce, voda	86,6 MW	200MW

Za postizanje pokazatelja u okviru ovog cilja, potrebno je planirati aktivnosti i projekte, kako bi se postigli sljedeći prioriteti:

Prioriteti	Indikatori (razina krajnjeg rezultata)	Polazna vrijednost (2019.)	Ciljna vrijednost (2027.)
3.1. Razvoj suvremene infrastrukture	Broj implementiranih projekata iz područja zaštite okoliša	0	10
	Broj centara za gospodarenje otpadom	0	6
3.2. Očuvanje i održivo korištenje prirodnih resursa	Broj prijedloga za zaštitu pojedinih područja	1	2

Županijska tijela uprave, javne ustanove i zavodi koji su definirani kao koordinatori odnosno nositelji određenih razvojnih mjera u planove rada za sljedeće trogodišnje razdoblje trebaju planirati aktivnosti za provedbu **strateškog projekta** u okviru ovog strateškog cilja.

1. Projektiranje i izgradnja multifunkcionalnih melioracijskih sustava krških polja

3.1.4. Strateški cilj 4: Integralni održivi razvoj

Kod planiranja integralnog razvoja Hercegbosanske županije u sljedećem razdoblju potrebno je naglasak staviti na jačanje institucija, razvojnu suradnju, kapacitete za razvoj i razvoj e-uprave. Fokus ovog prioriteta je i provedba mjera u smjeru unapređenja participativnog planiranja i interakcije s ključnim dionicima razvoja, veća participacija građana i stručnjaka u razvojne procese. Ključni pokazatelji kojima će se mjeriti postignuće su:

Strateški cilj 4	Pokazatelj utjecaja	Polazna vrijednost (2019.)	Ciljna vrijednost (2027.)
STRATEŠKI CILJ 4 INTEGRALNI ODRŽIVI RAZVOJ	Funkcionalno Vijeće za razvoj HBŽ	0	1
	Vrijednost projekata financiranih od EU, a privučenih kroz vladine institucije	500.000	1.500.000
	Uspostavljen sustavi mjerenja indeksa transparentnosti i indeksa percepcije korupcije HBŽ	0	2
	Broj implementiranih e-usluga	0	3

Kako bi se postigli pokazatelji u okviru ovog strateškog cilja u sljedećem trogodišnjem razdoblju je potrebno u planovima i programima rada planirati aktivnosti i projekte iz razvojnih mjera kako bi se postigli planirani pokazatelji po sljedećim prioritetima:

Prioriteti	Indikatori (razina krajnjeg rezultata)	Polazna vrijednost (2019.)	Ciljna vrijednost (2027.)
4.1. Učinkovito upravljanje održivim razvojem	Broj osoba koje su prošle obuku za integrirani razvoj	0	30
	Vrijednost realiziranih razvojnih projekata sufinanciranih iz Proračuna HBŽ i vanjskih sredstava	0	1.000.000
	Broj sastanaka Vijeća za razvojno planiranje HBŽ	0	2 (14)
4.2. Upravljanje rizicima	Uspostavljen regionalni operativni centar civilne zaštite HBŽ	0	1
	Broj deminirane teritorije HBŽ	4.841 ha	80.000 ha

Županijska tijela uprave, prepoznati kao koordinatori odnosno nositelji određenih razvojnih mjera u planove rada za sljedeće trogodišnje razdoblje trebaju planirati aktivnosti za provedbu **strateških projekata** identificiranih u okviru ovog strateškog cilja.

1. Jačanje kapaciteta javne uprave za integrirano strateško upravljanje i uspostava razvojnih tijela
2. Unapređenje županijskog Operativnog Centra zaštite i spašavanja i povezanih službi

4. INDIKATIVNI FINACIJSKI OKVIR ZA PROVEDBU AKCIJSKOG PLANA 2025-2027.

4.1 Pregled akcijskog plana po ciljevima

Županijska tijela uprave, javne ustanove i zavodi trebaju u svojim proračunskim zahtjevima planirati sredstva potrebna za realizaciju planiranih mjera iz planova i programa rada. Planovi i programi rada se trebaju uskladiti sa realnim mogućnostima proračuna te vanjskim izvorima financiranja.

Indikativni financijski okvir procijenjen za realizaciju planiranih mjera za razdoblje 2025-2027. godine prikazan je u sljedećoj Tabeli:

Strateški ciljevi	Iz proračuna u KM	Vanjski izvori u KM	Ukupno
STRATEŠKI CILJ 1 UBRZANI EKONOMSKI RAZVOJ	10.050.791	7.689.464	17.740.255
STRATEŠKI CILJ 2 UNAPREĐENJE DRUŠTVENE INFRASTRUKTURE	40.497.500	3.760.000	44.257.500
STRATEŠKI CILJ 3 MODERNA INFRASTRUKTURA I OČUVAN OKOLIŠ	13.386.417	8.433.454	21.819.871
STRATEŠKI CILJ 4 INTEGRALNI ODRŽIVI RAZVOJ	4.345.120	704.133	5.049.253
Ukupno	68.279.828	20.587.051	88.866.879

U strateškom cilju 1 najviše sredstava se planira za unapređenje konkurentnosti poljoprivrede dok je za strateški cilj 2 najviše planirano za unapređenje sustava zdravstvene zaštite i socijalne skrbi. U strateškom cilju 3 najvećim dijelom sredstava financirat će se razvoj suvremene infrastrukture dok je za strateški cilj 4 najviše sredstava planirano za učinkovito upravljanje održivim razvojem.

4.2 Pregled prioriteta i mjera

Unutar strateškog cilja 1 planirana su 4 prioriteta a unutar njih 5 mjera, kako slijedi:

	2025	2026	2027	2025-2027	Vlastita sredstva za 2025	Vlastita sredstva (2025-2027)	Vanjski izvori (2025-2027)
SC 1. Ubrzan ekonomski razvoj	6.895.120	6.475.135	4.370.000	17.740.255	5.065.689	10.050.791	7.689.464
1.1. Podržati razvoj poduzetničke infrastrukture, MSP i obrtništva	2.031.120	1.533.160	685.000	4.249.280	1.143.689	2.679.816	1.569.464
1.1.1. Podržati osnivanje i razvoj subjekata poduzetničke infrastrukture (poslovnih zona, biznis cenatra, poslovnih inkubatora ...)	1.315.000	1.035.000	265.000	2.615.000	625.000	1.305.000	1.310.000
1.1.1.1. Izrada analize potreba, utvrđivanja stanja i potencijala za razvoj poduzetničke infrastrukture na području HBŽ	15.000	15.000	15.000	45.000	15.000	45.000	0
1.1.1.2. Izgradnja industrijske zone "Suhopolje" Glamoč	100.000	100.000	100.000	300.000	30.000	90.000	210.000
1.1.1.3. Izgradnja komunalne infrastrukture u poslovnoj zoni Rupe (vodovod, kanalizacija i prometnica)	200.000	150.000	150.000	500.000	30.000	100.000	400.000
1.1.1.4. Izgradnja infrastrukture u poslovnoj zoni Rasadnik	1.000.000	770.000	0	1.770.000	550.000	1.070.000	700.000
1.1.2. Podržati osnivanje i razvoj MSP-a	140.000	140.000	140.000	420.000	140.000	420.000	0
1.1.2.1. Projekt uspostave sveobuhvatne vaučer sheme treninga, savjetovanja i financijske podrške MSP	140.000	140.000	140.000	420.000	140.000	420.000	0
1.1.3. Unaprijediti programe podrške razvoju poslovnih subjekata iz područja prerađivačke industrije	230.000	280.000	280.000	790.000	230.000	790.000	0
1.1.3.1. Program razvoja malog gospodarstva u Hercegbosanskoj županiji putem subvencije kamate	230.000	230.000	230.000	690.000	230.000	690.000	0
1.1.3.3. Program potpore uvođenju standarda kvalitete i potpore marketingu	0	50.000	50.000	100.000	0	100.000	0

1.1.1.3. Izgradnja infrastrukture u poslovnoj zoni Rasadnik							
1.1.4. Poticati razvoj obrtništva	100.000	0	0	100.000	100.000	100.000	0
1.1.4.1. Projekt uspostave sveobuhvatne vaučer sheme treninga, savjetovanja i financijske podrške obrtništvu	100.000	0	0	100.000	100.000	100.000	0
1.1.5. Provođenje aktivne politike zapošljavanja i samozapošljavanja	246.120	78.160	0	324.280	48.689	64.816	259.464
1.1.5.1. Projekt „Unaprjeđenje položaja žena na tržištu rada u perifernim industrijskim regijama“ - WIN	246.120	78.160	0	324.280	48.689	64.816	259.464
1.2. Unapređivati konkurentnost poljoprivrede	3.820.000	4.366.975	2.910.000	11.096.975	3.482.000	5.748.975	5.348.000
1.2.1. Potpora razvoju biljne i animalne proizvodnje	2.205.000	2.200.000	2.200.000	6.605.000	2.202.000	2.202.000	4.403.000
1.2.1.1. Provedba programa potpora za animalnu i biljnu proizvodnju	2.200.000	2.200.000	2.200.000	6.600.000	2.200.000	2.200.000	4.400.000
1.2.1.3. Zaštita i brendiranje glamočkog krompira	5.000			5.000	2.000	2.000	3.000
1.2.2. Potpora ruralnom razvoju	1.455.000	2.006.975	550.000	4.011.975	1.125.000	3.081.975	930.000
1.2.2.1. Provedba programa potpora za ruralni razvoj	300.000	300.000	300.000	900.000	300.000	900.000	
1.2.2.2. Rekonstrukcija stočne pijace		100.000	100.000	200.000		100.000	100.000
1.2.2.3. Izgradnja gradske tržnice/pijace, brendiranje i promocija lokalnih poljoprivrednih proizvoda	5.000	150.000	150.000	305.000	5.000	65.000	240.000
1.2.2.4. Adaptacija Objekta na lokalitetu Poganac, namjene za završetak Agro food inkubatora Kupres	150.000	60.000	0	210.000	20.000	20.000	190.000
1.2.2.5. Uspostavljanje poljoprivrednog centra u Livnu	1.000.000,00	1.396.975,00		2.396.975	800.000	1.996.975,00	400.000,00
1.2.3. Unaprijeđenje kvalitete i jačanje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje	160.000	160.000	160.000	480.000	155.000	465.000	15.000
1.3.2.1. Priprema i provedba ostalih potpora	100.000	100.000	100.000	300.000	100.000	300.000	
1.3.2.2. Zavod za hranu i veterinarstvo - nabava laboratorijske opreme	50.000	50.000	50.000	150.000	50.000	150.000	
1.2.3.3. Podrška proizvodnji organske hrane	10.000	10.000	10.000	30.000	5.000	15.000	15.000
1.3. Poticati razvoj održivog turizma	714.000	225.000	175.000	1.114.000	110.000	792.000	772.000

1.3.1. Integracija ponude kroz unapređenje sustavaruralnih turističkih iskustava i promocija ruralnog turizma Županije	709.000	125.000	125.000	959.000	105.000	767.000	642.000
1.3.1.1. Projekt video promocije sveukupnih turističkih sadržaja HBŽ	42.000	0	0	42.000	0	42.000	0
1.3.1.2. Projekt izrade idejnih rješenja za turističke spomenike i izrada spomenika	450.000	0	0	450.000	0	450.000	450.000
1.3.1.3. Promovisana turistička ponuda, potencijali i manifestacije	50.000	50.000	50.000	150.000	30.000	50.000	100.000
1.3.1.4. Potpora manifestacijama u HBŽ	30.000	30.000	30.000	90.000	30.000	90.000	0
1.3.1.5. Potpora udrugama građana	45.000	45.000	45.000	135.000	45.000	135.000	0
1.3.1.6. Izrada uglazbljenih crtića na temu općina/grada HBŽ	92.000	0	0	92.000	0	0	92.000
1.3.2. Jačanje održivosti ruralnog poduzetništva	5.000	100.000	50.000	155.000	5.000	25.000	130.000
1.3.2.2. Izgradnja (rekonstrukcija) glamočke etno kuće	5.000	100.000	50.000	155.000	5.000	25.000	130.000
1.4. Podržavati izvoz, transfer i razvoj tehnologija	330.000	350.000	600.000	1.280.000	330.000	1.280.000	0
1.4.1. Poticati razvoj inovacija i digitalizacije poslovnih subjekata	0	0	200.000	200.000	0	200.000	0
1.4.1.2. Projekt potpore izvozniciima	0	0	200.000	200.000	0	200.000	0
1.4.2. Jačati internacionalizaciju i uključivanje u globalne lance vrijednosti	330.000	350.000	350.000	1.030.000	330.000	1.030.000	0
1.4.2.2. Projekt potpore izvozniciima	330.000	350.000	350.000	1.030.000	330.000	1.030.000	0
1.4.3. Poticati razvoj poslovnih subjekata u području obnovljivih izvora energije							
1.4.4. Stimulirati povezivanje sa BH dijasporom	0	0	50.000	50.000	0	50.000	0
Program potpore sudjelovanja na ino sajmovima	0	0	50.000	50.000	0	50.000	0

Za prioritet podržati razvoj poduzetničke infrastrukture, MPS i poduzetništava za trogodišnje razdoblje planirano je **4.249.280 KM** od toga je 2.679.816 KM vlastitih sredstva i 1.569.464 KM vanjskih izvora. Za prioritet unapređivati konkurentnost poljoprivrede za trogodišnje razdoblje planirano je **11.096.975 KM** od toga 5.748.975 KM vlastitih i 5.348.000 KM vanjskih izvora. Za poticanje razvoja održivog turizma za trogodišnje razdoblje planirano je **1.144.000 KM** od toga

342.000 KM vlastitih sredstva i 772.000 KM vanjskih izvora. Za mjeru podržati izvoz, transfer i razvoj tehnologije planirano je 1.280.000 KM i sva su vlastita sredstva.

SC 2. Unapređenje društvene infrastrukture	2025	2026	2027	2025-2027	Vlastita sredstva 2025	Vlastita sredstva (2025-2027)	Vanjski izvori (2025-2027)
		15.306.000	14.411.000	14.640.500	44.257.500	13.086.000	40.497.500
2.1. Unapređenje obrazovanja, kulture i sporta	4.466.000	3.116.000	2.770.500	10.252.500	2.346.000	6.592.500	3.660.000
2.1.1. Jačanje kapaciteta sustava za odgoj i obrazovanje	2.850.000	2.450.000	1.906.500	7.206.500	1.450.000	4.206.500	3.000.000
2.1.1.1. Digitalizacija obrazovnog sustava	100.000	100.000	100.000	300.000	100.000	300.000	
2.1.1.2. Unaprijeđenje rada međuzupanijskog zavoda za odgoj i obrazovanje	77.000	77.000	77.000	231.000	77.000	231.000	
2.1.1.3. Stipendiranje studenata	50.000	50.000	50.000	150.000	50.000	150.000	
2.1.1.4. Sufinanciranje Studentskog centra	93.500	93.500	100.000	287.000	93.500	287.000	
2.1.1.5. Sufinanciranje Sveučilišta u Mostaru	279.500	279.500	279.500	838.500	279.500	838.500	
2.1.1.6. Izgradnja dječjeg vrtića u Kupresu	200.000	0	0	200.000	50.000	50.000	150.000
2.1.1.7. Izgradnja sportsko rekreacijskog centra u Kupresu	150.000	150.000	0	300.000	0	50.000	250.000
2.1.1.8. Dovršetak izgradnje športske dvorane u Kupresu	450.000	450.000	400.000	1.300.000	100.000	300.000	1.000.000
2.1.1.9. Izgradnja vatrogasnog doma u Kupresu	450.000	450.000	100.000	1.000.000	0	200.000	800.000
2.1.1.10. Vrtić za svako dijete- Izgradnja nove zgrade dječijeg vrtića Pčelice	1.000.000,00	800.000,00	800.000	2.600.000	700.000	1.800.000	800.000,00
2.1.1.11. Izgradnja vatrogasnog doma u Tomislavgradu	300.000	200.000	100.000	600.000	100.000	300.000	300.000
2.1.2. Potpora daljnjem razvoju sporta i kulture	1.616.000	666.000	864.000	3.046.000	896.000	2.136.000	660.000
2.1.2.1. Javni poziv za šport	250.000	250.000	400.000	900.000	250.000	900.000	
2.1.2.2. Javni poziv za kulturu	200.000	200.000	200.000	600.000	200.000	600.000	
2.1.2.3. Sufinanciranje muzeja	186.000	186.000	234.000	606.000	186.000	606.000	
2.1.2.4. Rok fest "Busija", Glamoč	30.000	30.000	30.000	90.000	10.000	30.000	60.000
2.1.2.5. Dovršetak izgradnje sportske dvorane u Glamoču	850.000			850.000	250.000		600.000
2.1.2.6. Urediti i opremiti prostor za kulturne sadržaje u Narodnom sveučilištu - Galerija	100.000,00	60.000,00		160.000	50.000	60.000	100.000
2.1.3. Razvoj cjeloživotnog učenja							
2.2 Unapređenje sustava zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	10.840.000	11.295.000	11.870.000	34.005.000	10.740.000	33.905.000	100.000

2.2.1. Unapređenje sustava zdravstvene zaštite	2.000.000	2.000.000	2.000.000	6.000.000	2.000.000	6.000.000	0
2.2.1.1 HEPSC	2.000.000	2.000.000	2.000.000	6.000.000	2.000.000	6.000.000	
2.2.1.2. nabava vozila	0	0	0	0	0	0	0
2.2.1.3. Implementacija e-kartona	0	0	0	0	0	0	0
2.2.1.4. Nabava vozilo HMP i opreme	0	0	0	0	0	0	0
2.2.1.5 Nabava uređaja	0	0	0	0	0	0	0
2.2.1.6. Nabava uređaja	0	0	0	0	0	0	0
2.2.2. Unapređenje sustava socijalne skrbi i inkluzija djece s poteškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom	7.955.000	7.870.000	7.870.000	23.695.000	7.855.000	23.595.000	100.000
2.2.2.1. Unapređenje sustava socijalne skrbi i inkluzija djece s poteškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom	10.000			10.000	10.000	10.000	
2.2.2.2. Unapređenje sustava socijalne skrbi i inkluzija djece s poteškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom	6.000.000	6.000.000	6.000.000	18.000.000	6.000.000	18.000.000	
2.2.2.3 Unapređenje sustava socijalne skrbi i inkluzija djece s poteškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom	1.800.000	1.800.000	1.800.000	5.400.000	1.800.000	5.400.000	
2.2.2.4. Unapređenje sustava socijalne skrbi i inkluzija djece s poteškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom	40.000	40.000	40.000	120.000	40.000	120.000	
2.2.2.5. Unapređenje sustava socijalne skrbi i inkluzija djece s poteškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom	5.000			5.000	5.000	5.000	
2.2.2.1. Podrška zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti-Formiranje Centra za socijalni rad	100.000	30.000	30.000	160.000	0	60.000	100.000
2.2.3. Unapređenje sustava podrške braniteljskoj populaciji	885.000	1.425.000	2.000.000	4.310.000	885.000	4.310.000	0
2.2.3.1. Financijska podrška braniteljskoj populaciji i njihovim obiteljima	150.000	150.000	200.000	500.000	150.000	500.000	
2.2.3.2. Rehabilitacijski centar branitelja	0	0	0	0	0	0	
2.2.3.3. Novčana egzistencijalna pomoć razvojačenim braniteljima i izdaci za RVI i obitelji poginulih	500.000	675.000	800.000	1.975.000	500.000	1.975.000	
2.2.3.4. Stambeno zbrinjavanje branitelja	235.000	600.000	1.000.000	1.835.000	235.000	1.835.000	

Za prioritet unapređenje obrazovanja kulture i športa za trogodišnje razdoblje planirano je 10.252.500 KM od toga 6.592.500 KM vlastitih sredstva i 3.660.000 KM iz vanjskih izvora. Za prioritet unapređenje sustava zdravstvene zaštite i socijalne skrbi za trogodišnje razdoblje planirano je 34.005.000 KM od toga 33.905.000 KM vlastitih i 100.000 KM iz vanjskih izvora.

SC 3. Moderna infrastruktura i očuvan okoliš	2025	2026	2027	2025-2027	Vlastita sredstva za 2025	Vlastita sredstva (2025-2027)	Vanjski izvori (2025-2027)
		7.283.291	7.553.291	6.983.288	21.819.871	4.310.868	13.386.417
3.1. Razvoj suvremene infrastrukture	6.501.500	6.771.500	6.201.500	19.474.500	4.046.500	12.414.500	7.060.000
3.1.1. Razvoj kružnog gospodarstva i obrazovanje javnosti o očuvanom okolišu	471.500	471.500	521.500	1.464.500	421.500	1.114.500	350.000
3.1.1.1. Provedba namjenskih sredstava naknade za okoliš	280.000	280.000	280.000	840.000	280.000	840.000	
3.1.1.1. Sanacija i zatvaranje postojećih općinskih deponija	40.000	40.000	40.000	120.000	40.000	120.000	
3.1.1.2. Stalno stručno usavršavanje kadra u zaštiti okoliša i upravljanju otpadom	1.500	1.500	1.500	4.500	1.500	4.500	
3.1.1.3. Zatvaranje nesanitarnih divljih deponija u Općini Kupres	100.000	100.000	100.000	300.000	50.000	50.000	250.000
3.1.1.3. Sanacija lokalne deponije Korita	50.000	50.000	100.000	200.000	50.000	100.000	100.000
3.1.2. Jačanje sustava vodovoda i odvodnje	2.260.000	2.760.000	1.940.000	6.960.000	1.245.000	3.980.000	2.980.000
3.1.2.1. Potpore za vodoprivedu-kapitalne potpore općinama	700.000	700.000	700.000	2.100.000	700.000	2.100.000	
3.1.2.2. Sekundarna vodovodna mreža za naselja Čelebić, Kovačić, Strupnić, Lusnić i Ljubunčić	470.000,00	370.000,00			190.000	560.000	280.000
3.1.2.3. Sekundarna vodovodna mreža za naselja Miši-Golinjevo		500.000				200.000	300.000
3.1.2.4. Izgradnja kanalizacione mreže sa prečišćivačem u Opštini Glamoč	50.000	200.000	300.000	550.000	15.000	150.000	400.000
3.1.2.4. Rekonstrukcija i sanacija vodovoda i kanalizacije u općini Kupres u centru Kupresa	500.000	500.000	500.000	1.500.000	100.000	300.000	1.200.000

3.1.2.5. Izgradnja kanalizacije Bobara II faza	200.000	150.000	100.000	450.000	100.000	250.000	200.000
3.1.2.5. Nastavak izgradnje gradskog vodovoda Bosansko Grahovo	300.000	300.000	300.000	900.000	100.000	300.000	600.000
3.1.2.6. Izdada projektnotehničke dokumentacije za izgradnju vodosistema "Tičevo-Maleševci-Marinkovci", "Obljaj-Luka-Ugarci", "Marinkovci-Korita", "Kesići-Vidovići-Isjek-Radlovići"	40.000	40.000	40.000	120.000	40.000	120.000	
3.1.3. Izgradnja i održavanje prometne infrastrukture	2.940.000	3.140.000	3.240.000	9.320.000	2.020.000	6.360.000	2.960.000
3.1.3.1. Projekt prenamijene sportskog letjelišta Brda u JP Aerodrom Brda							
3.1.3.2. Projekt sufinansiranja voznih karata do sabo naseljenih općina	50.000	50.000	50.000	150.000	50.000	150.000	0
3.1.3. 3. Infrastrukturno održavanje i upravljanje cestama	2.200.000	2.400.000	2.500.000	7.100.000	1.800.000	5.700.000	1.400.000
3.1.3.4. Asfaltiranje putne komunikacije	150.000	150.000	150.000	450.000	50.000	150.000	300.000
3.1.3.5. Asvaltiranje lokalnih puteva u općini Kupres	500.000	500.000	500.000	1.500.000	100.000	300.000	1.200.000
3.1.3.. Asfaltiranje putne komunikacije	40.000	40.000	40.000	120.000	20.000	60.000	60.000
3.1.4. Povećanje energetske učinkovitosti	830.000	400.000	500.000	1.730.000	360.000	960.000	770.000
3.1.4.1. Projekt Energetska efikasnost u BiH za F BiH							
3.1.4.2. Utopljanje objekata MUP-a radi povećanja energetske efikasnosti.	120.000	100.000	100.000	320.000	100.000	300.000	20.000
3.1.4.3. Povećanje energetske učinkovitosti	100.000	100.000	200.000	400.000	100.000	400.000	
3.1.4.4. Utopljanje objekta O.Š Ivan Goran Kovačić PS Zabrišće							
3.1.4.5. Zamjena sustava javne rassvjete sa energetski učinkovitim LED rasvjetom u Općini	250.000	0	0	250.000	50.000	50.000	200.000

Kupres							
3..1.4.6. Sanacija i utopljanje Hrvatskog doma u Kupresu	200.000	200.000	200.000	600.000	50.000	150.000	450.000
3.1.4.7. Zamjena sustava javne rasvjete sa energetski učinkovitim LED rasvjetom u Općini Kupres	160.000	0	0	160.000	60.000	60.000	100.000
3.2. Očuvanje i održivo korištenje prirodnih resursa	781.791	781.791	781.788	2.345.371	264.368	971.917	1.373.454
3.2.1. Očuvanje biološke raznolikosti i održivo korištenje prirodnih resursa	26.000,00	26.000,00	26.000,00	78.000,00	26.000,00	78.000,00	0,00
3.2.1.1. Izrada planskih dokumenata za održivo korištenje prirodnih resursa	20.000	20.000	20.000	60.000	20.000	60.000	
3.2.1.2. Uspostava GIS-a	6.000	6.000	6.000	18.000	6.000	18.000	
3.2.2. Gospodarenje šumskim resursima	755.791	755.791	755.788	2.267.371	238.368	893.917	1.373.454
3.2.2.1. Izgradnja protupožarnog puta G.J. Gnjat Risovac u Šumariji B.Grahovo	61.188	61.188	61.187	183.564	30.594	122.376	61.188
3.2.2.2. Izgradnja protupožarnog puta G.J. Jadovnik Grahovo odjel 57-64 u Šumariji B.Grahovo	296.110	296.110	296.109	888.329	148.000	592.219	296.110
3.2.2.3. Izgradnja protupožarnog puta u Šumariji Livno							
3.2.2.4. Izgradnja protupožarnih puteva u Šumariji TG							
3.2.2.5. Pošumljavanje na nivou ŠGD Hercegbosanske šume d.o.o							
3.3.2.6. Fireless Forest	398.493	398.493	398.492	1.195.478	59.774	179.322	1.016.156

Za prioritet razvoj suvremene infrastrukture za trogodišnje razdoblje planirano je 19.474.500 KM od toga 12.414.500 KM vlastitih sredstva i 7.060.000KM vanjskih izvora. Za prioritet očuvanje i održivo korištenje prirodnih resursa za trogodišnje razdoblje planirano je 2.345.371 KM od čega je 971.917 KM vlastitih i 1.373.454 KM iz vanjskih izvora financiranja.

SC 4. Integralni održivi razvoj	2025	2026	2027	2025-2027	Vlastita sredstva 2025	Vlastita sredstva (2025-2027)	Vanjski izvori (2025-2027)
		2.226.333	1.632.920	1.190.000	5.049.253	1.572.600	4.345.120
4.1. Učinkovito upravljanje održivim razvojem	891.333	848.000	785.000	2.524.333	837.600	2.420.200	104.133
4.1.1. Jačanje integralnog razvoja	610.000	610.000	610.000	1.830.000	610.000	1.830.000	0
4.1.1.1. jačanje potpornih institucija za integralni razvoj (RA SSUREI i RA HBŽ)	50.000	50.000	50.000	150.000	50.000	150.000	
4.1.1.2. Podrška razvoju partnerstava za pripremu međuzupanijskih projekata	50.000	50.000	50.000	150.000	50.000	150.000	
4.1.1.3. Revizija Strategije razvoja							
4.1.1.4. Program potpore nižim razinama lasti	500.000	500.000	500.000	1.500.000	500.000	1.500.000	
4.1.1.4. Analiza kapaciteta, organizacija programa obrazovanja i uključivanje značajnog broja zainteresiranih sudionika u intenzivne edukacije na temu pripreme i provedbe razvojnih projekata i EU integracija	10.000	10.000	10.000	30.000	10.000	30.000	
4.1.2. Razvojna suradnja i europske integracije	172.500	172.500	172.500	517.500	172.500	517.500	
4.1.2.1. Izgradnja i njegovanje međuzupanijskih i međudržavnih partnerstva-projekt SOCPAD	50.000	50.000	50.000	150.000	50.000	150.000	
4.1.2.2. Izgradnja partnerstava i prijava zajedničkih projekata							
4.1.2.3. Razvoj grantovske politike i sufinanciranja u službi razvoja- sajmovi i promocija	50.000	50.000	50.000	150.000	50.000	150.000	
4.1.2.4. Motiviranje lokalne zajednice na suradnju-Program financiranja lokalnih medija	72.500	72.500	72.500	217.500	72.500	217.500	
4.1.3. Unapređivanje vladavine prava i jačanje kapaciteta civilnog društva	65.500	65.500	2.500	133.500	15.100	32.700	100.800

4.1.3.1. Projekt ADRION	63.000	63.000	0	126.000	12.600	25.200	100.800
4.1.3.2. Jačanje mehanizama suradnje s međunarodnim organizacijama sa fokusom na razvoj kapaciteta upravljanja projektima i namicanja sredstava iz vanjskih izvora	2.500	2.500	2.500	7.500	2.500	7500	
4.1.4. Razvoj e-uprave	43.333	0	0	43.333	40.000	30.000	3.333
4.1.4.1. E-budget	13.333			13.333	10.000		3.333
4.1.4.2. Razvoj e-usluga u Gradu Livnu	30.000			30.000	30.000	30.000	
4.2. Upravljanje rizicima	1.335.000	784.920	405.000	2.524.920	735.000	1.924.920	600.000
4.2.1. Upravljanje sigurnosnim rizicima	535.000	450.000	405.000	1.390.000	535.000	1.390.000	0
4.2.1.1. Obuka i opremanje institucija vatrogastva i razvoj ostalih službi koje su dijelovi sustava zaštite i spašavanja	60.000	70.000	90.000	220.000	60.000	220.000	0
4.2.1.2. Obuke i opremanje Gorske službe spašavanja kao prioritetnog segmenta zaštite i spašavanja koja nije dio reguliranog sustava	40.000	40.000	50.000	130.000	40.000	130.000	0
4.2.1.3. Izgradnja, opremanje i stavljanje u funkciju sustava za informacijsku i komunikacijsku podršku pri Operativnom centru zaštite i spašavanja kao i općinskih operativnih centara	70.000	75.000	100.000	245.000	70.000	245.000	0
4.2.1.6. Promocija i podizanje svijesti o potrebi prevencije, i o mjerama zaštite i spašavanja	15.000	15.000	15.000	45.000	15.000	45.000	0
4.2.1.7. Priprema i izgradnja policijske postaje Glamoč	300.000	200.000	100.000	600.000	300.000	600.000	
4.2.1.8. Prevencija femicida	50.000	50.000	50.000	150.000	50.000	150.000	
4.2.2. Ublažavanje posljedica klimatskih promjena	800.000	334.920	0	1.134.920	200.000	534.920	600.000
4.2.2.1 Operativno-vatrogasni centar Livno	800.000	334.920		1.134.920	200.000	534.920	600.000

Za prioritet učinkovito upravljanje održivim razvojem za trogodišnje razdoblje planirano je 2.524.333 KM od toga 2.521.000 KM vlastitih sredstva i 704.333 KM iz vanjskih izvora. Za prioritet upravljanje rizicima za trogodišnje razdoblje planirano je 2.524.920. KM od čega je 1.924.920 KM vlastitih sredstava te 600.000 KM iz vanjskih izvora financiranja.

Aneks I. Akcijski plan 2025-2027 s mjerama iz Strategije razvoja sa koordinatorima za provedbu, indikatorima i planiranim rezultatima

U nastavku je popis svih Strateških ciljeva, prioriteta i razvojnih mjera sa definiranim koordinatorima razvojnih mjera i nositeljima pojedinih aktivnosti u razvojnim mjerama koje je potrebno detaljnije razraditi u planovima rada za sljedeće trogodišnje razdoblje, tj. do 2027. godine.

[AP i smjernice\AP NOVI 2025- 2027.xls](#)